I. Chính sách của trường đại học về việc sử dụng AI trong học tập và nghiên cứu

Tại Trường Đại học Kinh tế - Đại học Quốc gia Hà Nội (UEB - VNU), liêm chính học thuật là một trong những giá trị cốt lõi được đặt lên hàng đầu. Trong bối cảnh chuyển đổi số và sự bùng nổ của các công cụ Trí tuệ Nhân tạo (AI) tạo sinh, chính sách của nhà trường (cũng như quy định chung của ĐHQGHN) hướng tới sự cân bằng giữa **khuyến khích đổi mới sáng tạo** và **bảo vệ tính trung thực trong học thuật**.

1. **Về việc sử dụng làm công cụ hỗ trợ:** Sinh viên được khuyến khích sử dụng AI như một công cụ hỗ trợ để tìm kiếm tài liệu, lên ý tưởng (brainstorming), xây dựng cấu trúc bài viết, và rèn luyện tư duy phản biện. Việc áp dụng công nghệ số vào học tập được xem là một kỹ năng cần thiết cho sinh viên kinh tế trong thời đại mới.
2. **Về hành vi gian lận và đạo văn:** Quy chế đào tạo và kiểm tra đánh giá quy định rõ ràng: việc sử dụng AI để tạo ra toàn bộ hoặc một phần đáng kể nội dung bài làm (tiểu luận, nghiên cứu khoa học, khóa luận) rồi nộp dưới tên mình mà không trích dẫn là hành vi vi phạm liêm chính học thuật nghiêm trọng (được xếp vào nhóm đạo văn/gian lận).
3. **Yêu cầu về minh bạch:** Mọi sự hỗ trợ từ các công cụ AI tạo sinh (như ChatGPT, Gemini, Claude) trong quá trình hoàn thành nhiệm vụ học tập đều phải được khai báo rõ ràng, trích dẫn minh bạch về cách thức sử dụng và phạm vi nội dung được hỗ trợ.

II. Ứng dụng AI trong nhiệm vụ học tập thực tế

Nhiệm vụ học tập: Viết bài tiểu luận phân tích thị trường quần áo may sẵn tại Việt Nam.

1. Quá trình sử dụng AI (Ghi lại Prompt và Đầu ra)

Lần hỗ trợ 1: Lên ý tưởng và cấu trúc bài luận

- **Prompt đã sử dụng:** *"Đóng vai một chuyên gia phân tích kinh tế, hãy lập một dàn ý chi tiết cấp độ 3 cho bài tiểu luận học thuật phân tích thị trường quần áo may sẵn tại Việt Nam bối cảnh 2024-2025. Tập trung vào động lực tăng trưởng, xu hướng tiêu dùng và thách thức."*
- **Đầu ra của AI (Tóm tắt):** AI cung cấp một dàn ý gồm 5 phần: (1) Mở đầu, (2) Tổng quan thị trường (Quy mô, tốc độ tăng trưởng), (3) Động lực và Xu hướng tiêu dùng (Thời trang bền vững, Local Brands, tác động của thương mại điện tử/TikTok Shop), (4) Phân tích thách thức (Cạnh tranh hàng nhập khẩu giá rẻ, chuỗi cung ứng), và (5) Kết luận & Khuyến nghị.

Lần hỗ trợ 2: Tìm kiếm gợi ý về số liệu và hướng nghiên cứu

- **Prompt đã sử dụng:** *"Hãy liệt kê 3 xu hướng tiêu dùng chính đối với mặt hàng quần áo may sẵn tại Việt Nam hiện nay. Cung cấp gợi ý về các nguồn tài liệu hoặc báo cáo ngành uy tín mà tôi nên tìm đọc để lấy số liệu thực tế."*
- **Đầu ra của AI (Tóm tắt):** AI chỉ ra 3 xu hướng: Chuyển dịch sang thời trang nhanh và giá rẻ (Fast fashion); Sự trỗi dậy của Local Brands; và Xu hướng mua sắm qua Livestream/Social Commerce. Về nguồn tài liệu, AI gợi ý tìm kiếm báo cáo của McKinsey về thời trang, báo cáo thị trường TMĐT của Metric, và số liệu từ Tổng cục Thống kê Việt Nam (GSO).

2. Mô tả quá trình đánh giá, chỉnh sửa và tích hợp

Đầu ra của AI không được sử dụng trực tiếp mà trải qua các bước xử lý sau:

- **Đánh giá:** Dàn ý của AI rất logic nhưng còn thiếu tính đặc thù về phân khúc khách hàng sinh viên/người trẻ - một tệp khách hàng rất quan trọng của thị trường quần áo may sẵn. Các nguồn tài liệu AI gợi ý khá chính xác về mặt định hướng.
- **Chỉnh sửa & Tích hợp:** Tôi đã bổ sung thêm một tiểu mục "Hành vi tiêu dùng của Gen Z đối với thời trang may sẵn" vào phần 3 của dàn ý. Đối với nội dung bài viết, tôi không copy văn bản của AI. Thay vào đó, tôi tự thu thập báo cáo thực tế từ Metric và GSO (theo gợi ý của AI), tự đọc, phân tích dữ liệu và viết toàn bộ nội dung bài tiểu luận bằng văn phong của mình.

3. Trích dẫn việc sử dụng AI một cách minh bạch

Trong phần "Tài liệu tham khảo" và "Lời cam đoan" của bài tiểu luận, tôi bổ sung một đoạn tuyên bố minh bạch:

"Tuyên bố về việc sử dụng công cụ Trí tuệ Nhân tạo: Trong quá trình thực hiện bài tiểu luận này, tác giả đã sử dụng công cụ [Tên AI, ví dụ: Google Gemini] vào ngày [Ngày/Tháng/Năm] để hỗ trợ xây dựng dàn ý sơ bộ và gợi ý từ khóa tìm kiếm tài liệu. Toàn bộ nội dung phân tích, số liệu trích dẫn và lập luận trong bài viết đều do tác giả tự nghiên cứu, tổng hợp và thực hiện độc lập."

III. Phân tích các vấn đề đạo đức liên quan đến việc sử dụng AI trong học thuật

1. Ranh giới giữa hỗ trợ hợp lý và gian lận học thuật

- **Hỗ trợ hợp lý:** Sử dụng AI như một người "trợ giảng" (tutor) hoặc "đối tác tư duy" (thought partner). Điều này bao gồm: giải thích các khái niệm khó, tóm tắt bài báo nghiên cứu dài để tìm ý chính, kiểm tra lỗi ngữ pháp, hay vượt qua hội chứng "tờ giấy trắng" bằng cách nhờ AI gợi ý hướng đi. Ở mức độ này, sinh viên vẫn là người làm chủ tư duy và chịu trách nhiệm với sản phẩm cuối cùng.

- **Gian lận học thuật:** Xảy ra khi AI trực tiếp đóng vai trò "tác giả". Sinh viên nhập đề bài vào AI, sao chép nguyên văn (hoặc sử dụng công cụ spin content để qua mặt phần mềm chống đạo văn) và nộp sản phẩm đó. Điều này vi phạm cam kết cốt lõi của giáo dục: đánh giá năng lực thực chất của người học.

2. Vấn đề về quyền sở hữu trí tuệ và trích dẫn

AI tạo sinh tạo ra văn bản dựa trên việc học hỏi (training) từ hàng tỷ dữ liệu có sẵn trên Internet. Do đó, đầu ra của AI là sự xào xáo lại thông tin, có khả năng xâm phạm bản quyền của các tác giả gốc mà chính AI cũng không nhận thức được. Nếu sinh viên lấy nội dung của AI làm của mình, họ không chỉ lừa dối giảng viên mà còn đang tước đoạt công sức của những tác giả thực sự ẩn sau mô hình ngôn ngữ đó. Việc minh bạch hóa quá trình sử dụng AI chính là cách tôn trọng hệ sinh thái tri thức.

3. Tác động đến quá trình học tập và phát triển kỹ năng

- **Tác động tích cực:** Nếu dùng đúng, AI cá nhân hóa lộ trình học tập, tiết kiệm thời gian các công việc tay chân để sinh viên tập trung vào tư duy bậc cao (phân tích, tổng hợp, đánh giá).
- **Tác động tiêu cực (Rủi ro):** Việc lạm dụng AI dễ dẫn đến "sự lười biếng nhận thức" (cognitive laziness). Sinh viên mất dần khả năng viết luận, khả năng tư duy phản biện bị thui chột vì đã có AI "nghĩ hộ". Hơn nữa, hiện tượng "ảo giác AI" (Hallucination) khi AI bịa đặt số liệu/tài liệu tham khảo có thể làm hỏng hoàn toàn tư duy nghiên cứu khoa học của sinh viên nếu họ không có kỹ năng kiểm chứng thông tin (Fact-checking).

IV. Bộ nguyên tắc cá nhân (6 nguyên tắc) về sử dụng AI có trách nhiệm

Để đảm bảo hiệu quả học tập và giữ vững liêm chính học thuật, tôi thiết lập bộ 6 nguyên tắc sau khi sử dụng AI:

1. **AI là trợ lý, không phải người làm thay:** Chỉ sử dụng AI để gợi mở ý tưởng, lên cấu trúc hoặc giải thích khái niệm; tuyệt đối không dùng AI để viết hộ toàn bộ hoặc một đoạn văn dài trong bài nộp.
2. **Luôn kiểm chứng thông tin (Fact-check 100%):** Không bao giờ tin tưởng tuyệt đối vào số liệu, sự kiện, hoặc trích dẫn mà AI cung cấp. Mọi thông tin đưa vào bài viết phải được đối chiếu lại với nguồn tài liệu gốc, tài liệu chính thống.
3. **Khai báo và trích dẫn minh bạch:** Luôn công khai việc sử dụng AI trong các bài tập, tiểu luận, nghiên cứu bằng cách ghi rõ công cụ đã dùng và mục đích sử dụng ở phần phụ lục hoặc lời cam đoan.

4. **Bảo mật thông tin:** Không đưa thông tin cá nhân nhạy cảm, dữ liệu nội bộ của trường/doanh nghiệp, hoặc các kết quả nghiên cứu chưa công bố lên các nền tảng AI công cộng.
5. **Duy trì tư duy phản biện độc lập:** Trước khi hỏi AI, phải tự mình suy nghĩ và có góc nhìn riêng về vấn đề. Sau khi AI trả lời, phải dùng tư duy phản biện để đánh giá lại tính logic và sự thiên kiến trong câu trả lời của AI.
6. **Bảo vệ "Giọng văn" cá nhân:** Đảm bảo sản phẩm cuối cùng luôn phản ánh phong cách viết, sự nỗ lực và dấu ấn cá nhân của chính mình, thay vì giọng văn rập khuôn của máy móc.

V. Infographic: "Sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật"

(Do giới hạn về định dạng văn bản, dưới đây là bản thiết kế nội dung chi tiết để bạn có thể dễ dàng chuyển đổi thành dạng Infographic bằng Canva hoặc PowerPoint)

[Tiêu đề chính lớn ở giữa]: CẨM NANG SỬ DỤNG AI TRONG HỌC THUẬT: ĐẠO ĐỨC & TRÁCH NHIỆM

[Phần 1: Cán cân Đạo đức - Chia làm 2 nửa màn hình]

- *Màu Xanh (Đèn Xanh - NÊN LÀM):* * Lên ý tưởng (Brainstorming)
    - Xây dựng dàn bài (Outlining)
    - Sửa lỗi ngữ pháp/chính tả
    - Giải thích khái niệm phức tạp
- *Màu Đỏ (Đèn Đỏ - TUYỆT ĐỐI KHÔNG LÀM):*
    - Nhờ AI viết toàn bộ nội dung
    - Sử dụng số liệu AI mà không kiểm chứng
    - Nộp sản phẩm của AI dưới tên mình
    - Vi phạm quy định của nhà trường/giảng viên

[Phần 2: Quy trình 3 bước "Sử dụng AI an toàn" - Minh họa bằng hình mũi tên]

1. **HỎI (Prompt):** Đặt câu hỏi thông minh, giới hạn vai trò của AI là "người cố vấn".
2. **LỌC (Filter):** Đọc kỹ, dùng tư duy phản biện, đối chiếu số liệu với tài liệu gốc (Fact-check).
3. **TÍCH HỢP & VIẾT LẠI (Integrate & Rewrite):** Chỉ lấy ý tưởng cốt lõi, tự tay chắp bút viết bài bằng ngôn ngữ của chính mình.

[Phần 3: Lời nhắc nhở cuối - Khung nổi bật ở dưới cùng]

- *"AI có thể tạo ra văn bản, nhưng không thể tạo ra tư duy của bạn. Hãy để AI làm bệ phóng, đừng biến nó thành chiếc nạng thay thế đôi chân của bạn!"*
- *(Kèm theo biểu tượng: Bánh răng trí tuệ + Sách học thuật).*